

Expunere de motive

Secțiunea 1 - Titlul propunerii legislative

Lege

pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ

Secțiunea 2 - Motivul emiterii actului administrativ

I. Descrierea situației actuale

La nivelul administrațiilor publice locale din România există o practică a primarilor de a reține toate atribuțiile viceprimarului, golind de conținut instituția viceprimarului, prevăzută și reglementată prin Codul administrativ. O astfel de practică este întâlnită, cu elemente de notorietate, la primarul municipiului Bacău și la primarul Sectorului 1 București. Potrivit reglementărilor art. 152 din Codul administrativ¹ se pot decela anumite trăsături ale funcției de viceprimar:

¹ „Rolul, numirea și eliberarea din funcție a viceprimarului

(1) Viceprimarul este subordonat primarului și, în situațiile prevăzute de lege, înlocuitorul de drept al acestuia, situație în care exercită, în numele primarului, atribuțiile ce îi revin acestuia. Primarul poate delega o parte din atribuțiile sale viceprimarului.

(2) Viceprimarul este ales, prin vot secret, cu majoritate absolută, din rândul membrilor consiliului local, la propunerea primarului sau a consilierilor locali.

(3) Exercițarea votului se face pe bază de bulletine de vot. Alegerea viceprimarului se realizează prin hotărâre a consiliului local.

(4) În situația în care se aleg doi viceprimari, sunt declarați aleși candidații care au obținut votul majorității absolute. În această situație, consiliul local desemnează, prin hotărâre, care dintre cei doi viceprimari exercită primul calitatea de înlocuitor de drept al primarului.

(5) Eliberarea din funcție a viceprimarului se poate face de consiliul local, prin hotărâre adoptată, prin vot secret, cu majoritatea a două treimi din numărul consilierilor în funcție, la propunerea temeinic motivată a primarului sau a unei treimi din numărul consilierilor locali în funcție. Eliberarea din funcție a viceprimarului nu se poate face în ultimele 6 luni ale mandatului consiliului local.

(6) La deliberarea și adoptarea hotărârilor care privesc alegerea sau eliberarea din funcție a viceprimarului participă și votează consilierul local care candidează la funcția de viceprimar, respectiv viceprimarul în funcție a cărui schimbare se propune.

(7) Pe durata exercitării mandatului, viceprimarul își păstrează statutul de consilier local, fără a beneficia de indemnizația aferentă acestui statut, fiindu-i aplicabile incompatibilitățile specifice funcției de viceprimar prevăzute de cartea I titlul IV din Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare.

(8) Durata mandatului viceprimarului este egală cu durata mandatului consiliului local. În cazul în care mandatul consiliului local încetează sau încetează calitatea de consilier local, înainte de expirarea duratei normale de 4 ani, încetează de drept și mandatul viceprimarului, fără vreo altă formalitate.”

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

- (i) este subordonat primarului și înlocuitorul de drept al acestuia;
- (ii) primește atribuții delegate de la primar;
- (iii) este ales prin vot secret, cu majoritate absolută, din rândul membrilor consiliului local;
- (iv) poate fi eliberat din funcție numai la propunerea temeinic motivată a primarului sau a unei treimi a membrilor consiliului local, cu majoritate calificată de două treimi;
- (v) își păstrează calitatea de consilier local.

Aceste reglementări stabilesc un rol foarte clar al viceprimarului, fiind practic un adjunct al primarului dar care este ales de către consiliul local din rândul consilierilor locali. Astfel, având în vedere că, atât în teorie, cât și în practică nu există întotdeauna identitate între partidul/alianța care susține un candidat la primărie și majoritatea formată în consiliul local, primarul trebuie să accepte, în virtutea jocului democratic, că trebuie să colaboreze cu viceprimarii aleși de către consiliul local, în interesul locuitorilor comunității locale.

Mai mult, se poate observa că, în practică, **un viceprimar poate avea mai multă legitimitate politică decât primarul ales având în vedere alegerea primarilor într-un singur tur (spre exemplu, Primarul Municipiului Bacău a fost ales cu 29% din voturi), în timp ce viceprimarii sunt aleși cu o majoritate absolută din rândul membrilor consiliului local (deci minimum 50%).**

Mai trebuie observat că viceprimarul este și înlocuitorul de drept al primarului. Potrivit art. 152 alin. (4), în situația în care există doi viceprimari, „*consiliul local desemnează, prin hotărâre, care dintre cei doi viceprimari exercită primul calitatea de înlocuitor de drept al primarului*” (s.n.).

Din aceste dispoziții rezultă că ambii viceprimari au vocația de a îl înlocui de drept pe primar, însă, din motive de operativitate, Codul administrativ, **spre deosebire de vechea**

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

reglementare a stabilit atribuția consiliului local de a stabili un drept de preferință, fără însă să afecteze statutul viceprimarului.

În acest context, e lesne de înțeles **că viceprimarul nu este un observator în cadrul administrației locale care doar așteaptă încetarea / suspendarea mandatului de primar, ci este un actor activ, implicat, în activitatea administrației, gata în orice moment să îl substituie pe primar în cazul în care mandatul acestuia este suspendat sau încetează.** Or, pentru ca acest lucru să se întâmple, trebuie ca viceprimarul să aibă atribuții delegate și să participe direct la luarea deciziilor, împreună cu primarul.

În același sens sunt și dispozițiile **art. 158, art. 541, art. 544, art. 545 și art. 546** din Codul administrativ referitoare la cabinetul viceprimarului:

„Art. 158 Cabinetul primarului și viceprimarului Primăriei și viceprimării comunelor, ai orașelor, ai municipiilor și ai sectoarelor municipiului București pot înființa, în limita numărului maxim de posturi aprobate, cabinetul primarului, respectiv al viceprimarului, în condițiile prevăzute de partea a VI-a titlul III capitolul II.” (s.n.)

„Art. 541 Rolul și atribuțiile personalului contractual (2) Rolul personalului contractual care ocupă funcțiile prevăzute la art. 539 lit. c) este de a-l sprijini pe demnitarul sau alesul local la cabinetul căruia este încadrat, respectiv pe prefectul în a cărui cancelarie este încadrat, în realizarea activităților direct rezultate din exercitarea atribuțiilor care îi sunt stabilite prin Constituție sau prin alte acte normative.” (s.n.)

„Articolul 544 Persoanele care au dreptul de a avea cabinet sau cancelarie în subordine (1) Au dreptul la organizarea unui cabinet care funcționează în cadrul instituțiilor pe care le conduc sau în cadrul cărora își desfășoară activitatea: (...) j) viceprimării.”

„Articolul 545 Structura cabinetului și a cancelariei

(1) Cabinetul și cancelaria se constituie drept compartimente organizatorice distincte care pot cuprinde funcțiile prevăzute pentru aceste structuri în cadrul legii privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice. (...)

(3) Activitatea cabinetului, respectiv cancelariei prefectului este coordonată de către directorul de cabinet, care răspunde în fața demnitarului, alesului local, respectiv prefectului, după caz.” (s.n.)

„Articolul 546 Numărul de posturi din cadrul cabinetului și cancelariei Numărul maxim de posturi din cadrul cabinetului, respectiv cancelariei este: (...) k) 2 posturi pentru cabinetele primarilor comunelor, orașelor, respectiv municipiilor, altele decât cele prevăzute la lit. j), vicepreședinților consiliilor județene, viceprimarilor municipiului București, municipiilor reședință de județ și viceprimarilor sectoarelor municipiului București;” (s.n.).

Din toate aceste dispoziții rezultă că viceprimarul trebuie să aibă anumite atribuții delegate, motiv pentru care și legiuitorul a instituit dreptul acestuia la un cabinet, având, în cazul viceprimarilor municipiilor reședință de județ, un număr maxim de 2 posturi.

Astfel, primarul nu poate impune consiliului local ce viceprimar vrea, ci **trebuie să accepte să lucreze cu o majoritate politică rezultată în urma alegerilor**. În măsura în care, ulterior alegerii unor viceprimari, aceștia nu își îndeplinesc în mod corespunzător atribuțiile, primarul poate decide să schimbe atribuțiile viceprimarilor, astfel încât activitatea administrației locale să funcționeze în cei mai buni parametri.

În măsura în care primarul, după ce decide schimbarea atribuțiilor, observă că viceprimarul nu prezintă interes pentru funcția publică, indiferent de atribuțiile delegate, în acest context poate iniția, **dar numai motivat temeinic**, un proiect de hotărâre privind eliberarea acestuia din funcție, în conformitate cu prevederile art. 152 alin. (5) din Codul administrativ.

În acest context, apreciem că emiterea unei dispoziții de primar prin care sunt retrase toate atribuțiile viceprimarului, fără nicio motivare, fără vreun reproș administrativ, și fără să fi fost delegate alte atribuții, reprezintă un exces de putere din partea primarului prin golirea de conținut a funcției de viceprimar, ceea ce echivalează cu depășirea competențelor

De asemenea, se observă că legiuitorul, în trecut, în **Legea nr. 215/2001²**, a prevăzut expres ce atribuții sunt delegate viceprimarului, demonstrând că **tradiția administrativă în materie este aceea de a i se conferi atribuții viceprimarului.**

II. Schimbări preconizate

Propunerea legislativă urmărește consolidarea statutului viceprimarilor ca parte a puterii executive la nivelul administrației publice locale și evitarea situației în care, în mod arbitrar, primarul poate goli complet de atribuții, în mod arbitrar, viceprimarul.

Propunerea instituie posibilitatea retragerii delegării parțiale sau totale ale atribuțiilor viceprimarului doar pentru motive de nelegalitate, nu și de oportunitate politică.

Astfel, în **prima variantă**, retragerea unor atribuții delegate se va putea face doar în următoarele situații:

a) la cererea motivată a viceprimarului;

Ipoteza are în vedere situația în care viceprimarul nu este specializat în domeniul atribuției delegate și dorește să se ocupe de un alt domeniu în care este specializat. Astfel, acesta trebuie să motiveze de ce nu mai dorește să-i fie delegată atribuția respectivă și să indice ce altă atribuție/ atribuții ar dori să preia.

b) îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor delegate, cu încălcarea legii;

Ipoteza are în vedere situația în care viceprimarului i-a fost delegată o atribuție iar acesta o exercită cu încălcarea legii. Spre exemplu, prin exercitarea unei atribuții, viceprimarul săvârșește un delict civil și cauzează altei persoane un prejudiciu material sau moral constatat printr-o hotărâre judecătorească. În acest caz, primarul ar putea retrage atribuția delegată prin intermediul/ prin puterea căreia s-a săvârșit fapta.

c) constatarea săvârșirii unei abateri disciplinare pentru care s-a aplicat o sancțiune rămasă definitivă dintre cele prevăzute la art. 239, alin. (1), lit. a)-c);

² Legea nr. 215 din 23 aprilie 2001 (*actualizată*), administrației publice locale (actualizată până la data de 6 decembrie 2004*).

"Articolul 70

(1) Primarul delegă viceprimarului sau, după caz, viceprimarilor, prin dispoziție emisă în cel mult 30 de zile de la validare, exercitarea atribuțiilor ce îi revin potrivit art. 68 alin. (1) lit. j), m), p), r), v), x) și y).

(2) Atribuțiile de ofițer de stare civilă pot fi delegate viceprimarului, secretarului sau altor funcționari cu competențe în acest domeniu, potrivit legii.

(3) Atribuțiile ce revin primarului, ca reprezentant al statului, potrivit art. 69, cu excepția celor de ofițer de stare civilă, precum și cele prevăzute la art. 68 alin. (1) lit. a)-f), h), i), k), l) și t) nu pot fi delegate."

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

Ipoteza are în vedere situația în care viceprimarul a fost supus cercetării disciplinare prin care s-a constatat săvârșirea unor abateri în legătură cu unele atribuții delegate. În această situație, pe lângă sancțiunile dispuse de consiliul local (avem în vedere doar a) mustrarea, b) avertismentul sau c) diminuarea indemnizației cu 5-10% timp de 1-3 luni), primarul poate să-i retragă, ca sancțiune complementară facultativă, și atribuția prin intermediul căreia sau în legătură cu care a săvârșit fapta.

d) împotriva viceprimarului a fost dispusă măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune cu una sau mai multe dintre obligațiile prevăzute de art. 215, alin. (2), lit. a), b), d), e), g), h) și k) C. proc. pen.

Ipoteza avută în vedere este situația în care viceprimarul este inculpat într-un dosar penal, cercetat în stare de libertate, iar organul judiciar (în cursul urmăririi penale, de către procuror și de către judecătorul de drepturi și libertăți, în procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecății, de către instanța de judecată) a luat măsura preventivă a controlului judiciar și a dispus una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;
- să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;
- să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale;
- să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta”;
- să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;
- să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;
- să nu emită cecuri.

Apreciem că fiecare dintre obligațiile de mai sus ar putea intra în conținutul unor atribuții executive care, odată restricționate pe calea controlului judiciar, nu și-ar mai putea produce efectul nici în planul atribuțiilor delegate.

În a doua variantă, retragerea totală a atribuțiilor delegate poate fi făcută doar în următoarele situații:

a) *mandatul viceprimarului a fost suspendat de drept în condițiile art.159;*

Ipoteza are în vedere cele două situații prevăzute de Cod prin care mandatul viceprimarului este suspendat de drept:

- a) a fost dispusă măsura arestării preventive;
- b) a fost dispusă măsura arestului la domiciliu.

În aceste două situații, viceprimarul se află într-o imposibilitate obiectivă de exercitare a atribuțiilor și apare ca nefiresc ca atribuția delegată să fie blocată în persoana viceprimarului.

Apreciem că, după încetarea stării de arest și reluarea exercitării mandatului, viceprimarul ar trebui să reprimească atribuțiile retrase în considerarea acelei stări de suspendare.

b) *împotriva viceprimarului a fost dispusă măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune cu una sau mai multe dintre obligațiile prevăzute de art. 215, alin. (2), lit. a), b), d), e), g), h) și k) C. proc. pen.*

Rățiunea este identică cu cea de la retragerea unor atribuții, cu particularitatea că, acest caz operează atunci când toate atribuțiile delegate viceprimarului intră în sfera de interdicție a obligațiile impuse prin controlul judiciar/ controlul judiciar pe cauțiune.

Ipoteza prezentă nu interzice primarului să delege alte atribuții viceprimarului care nu fac obiectul obligațiilor din controlul judiciar sau controlul judiciar pe cauțiune.

c) *s-a propus sancțiunea eliberării din funcție în condițiile art. 152 și 239;*

Această ipoteză este una specială și privește o *ultima ratio* în materia retragerii delegării atribuțiilor viceprimarului. Această ipoteză pleacă de la postulatul argumentat anterior conform căruia **funcția de viceprimar nu poate fi total golită de conținut. Per a contrario, doar dacă se urmărește încetarea calității de viceprimar, și doar pentru motive temeinic justificate, s-ar putea opera efectuarea retragerii totale a atribuțiilor. Astfel de situații temeinic justificate nu pot fi decât cele ce privesc o cercetare disciplinară în curs a cărei sancțiuni propuse este eliberarea din funcție.**

Astfel, ipoteza acestui temei este aceea că, împotriva viceprimarului s-a declanșat o cercetare disciplinară pentru care este propusă sancțiunea cea mai grea - a eliberării din funcție. Așadar, până la finalizarea cercetării și votarea eliberării din funcție, primarul poate să-i retragă motivat toate atribuțiile. Dacă consiliul local decide să respingă sancționarea disciplinară și eliberarea din funcție a viceprimarului, primarul va fi obligat să-i redea viceprimarului atribuțiile retrase.

Retragerea atribuțiilor se face prin dispoziție a primarului motivată în fapt și în drept, supusă controlului de legalitate al instanței de contencios administrativ.

Conform fizionomiei de redactare a Codului administrativ, schimbările preconizate și descrise anterior vor fi aplicabile și vicepreședintelui/ vicepreședinților consiliului județean prin norma de trimitere a **art.191, alin. (7) din Codul administrativ.**

Secțiunea 3 -Impactul socio-economic al prezentului act normativ

- I. Impact macro-economic**
Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
- II. Impactul asupra mediului de afaceri**
Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
- III. Impactul asupra sarcinilor administrative.**

Prezenta propunere legislativă urmărește întărirea funcției viceprimarilor și asigurarea bunei funcționări a administrației publice locale. Prin prezenta propunere construim mecanisme obiective de retragere a delegării atribuțiilor viceprimarilor și garantăm substanța mandatului de viceprimar.

- IV. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii.**
Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
- V. Impactul social**
Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
- VI. Impact asupra mediului**
Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea 4 - Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Secțiunea 5 - Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare

- I. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor prezentului act normativ:**
 - a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate, ca urmare a intrării în vigoare a prezentului act normativ;**

- Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației nr. 25 din 14 ianuarie 2021 pentru aprobarea modelului orientativ al statutului unității administrativ-teritoriale, precum și a modelului orientativ al regulamentului de organizare și funcționare a consiliului local, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 76 din 25 ianuarie 2021.

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:

- Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

II. Conformitatea prezentului act normativ cu legislația comunitară în materie cazul proiectelor ce transpun prevederi UE

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

III. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative ale UE

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

IV. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

V. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

VI. Alte informații

Potrivit studiului documentar "REGIMUL JURIDIC AL VICEPRIMARILOR ȘI VICEPREȘEDINȚILOR CONSILIILOR REGIONALE ÎN STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE" elaborat de Departamentul de Studii Parlamentare și Politici UE - Direcția Studii și Documentare Legislativă a Camerei Deputaților, s-a reliefat că, la nivelul local al statelor membre UE se poate vorbi de două sisteme electivă în ceea ce privește alegerea primarului. Pe de o parte, există state în care primarul este ales prin vot direct și, pe de altă parte, state în care alegerea primarului se face prin vot indirect, de către consiliul local. În toate aceste situații viceprimarii sunt aleși de către consiliile locale.

În state precum Franța și Spania primarul este cel care propune viceprimarii, dar aceștia trebuie să fie votați de consiliul local.

În ceea ce privește demiterea viceprimarilor legea nu face referire la demiterea acestora decât la vacantarea posturilor în cazul demisiei sau decesului. În Franța, primarul poate hotărî retragerea atribuțiilor unui viceprimar, dar retragerea funcției trebuie să fie votată în consiliul local. Dacă se hotărăște menținerea acestuia în funcție, atunci atribuțiile respective vor fi atribuite altui viceprimar sau altor membri din consiliul municipal. După acest model s-a orientat și soluția propusă în prezenta propunere legislativă.

La nivel regional, avem situația statelor cu administrare unitară, în care regiunile respective sunt guvernate de un consiliu regional, în care președintele și vicepreședinții sunt

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

aleși de către consiliul regional, și statele federale sau cu regiuni autonome, în care parlamentul regional este cel care stabilește guvernarea locală. În toate aceste situații legea se referă doar la vacantarea posturilor vicepreședinților regionali în situația demisiei sau a decesului.

În niciunul din statele prezentate mai jos legea nu prevede posibilitatea primarului sau a președintelui de consiliu județean/regional de a demite un viceprimar sau un vicepreședinte.

Atribuțiile primarului sau ale președintelui de consiliu regional sunt în general atribuții delegate de către primar sau președintele de consiliu județean/regional. În unele orașe mari/capitale există o împărțire pe domenii, iar primarul și viceprimarii preiau aceste domenii ca atribuții.

Prezentul material cu caracter documentar face o prezentare succintă a organizării la nivel municipal și regional, cât și cadrul legislativ, pentru o mai bună înțelegere a mecanismelor ce derivă din principiile autogovernării locale care au la bază partajarea responsabilităților și principiul colaborării între toate nivelele organizării administrativ-teritoriale.

I. Austria

Autoritățile federale, cele nouă provincii federale și municipalitățile sunt denumite autorități locale sau regionale.

La nivel local există consiliul local ales prin vot universal direct. Acesta este corpul deliberativ al municipalității. Corpul local administrativ este alcătuit din primar, adjuncții săi și membri aleși - reprezentanții altor grupări politice - în raport cu algoritmul rezultatului alegerilor. Fiind un stat federal, primarul este ales fie direct, prin sufragiu universal, fie indirect, de către consiliul municipal. Viceprimarii sunt aleși de către consiliul municipal.

La nivel regional există parlamentele regionale (*Landtag*) compuse din membri aleși prin vot universal direct. Parlamentele regionale aprobă guvernul regional, guvernatorul și adjuncții acestuia.

Autoritățile regionale se bazează pe un număr de organisme care își îndeplinesc sarcinile desemnate. Majoritatea acestor organisme sunt alese, iar altele (cum ar fi birourile consiliilor municipale și administrațiile orașelor) pot fi: organisme, angajați desemnați sau personal contractual. Organismele care reprezintă autoritățile locale și regionale sunt numite organisme de reprezentare generală („Allgemeine Verretungskörper”). În mod specific, aceste organe sunt Adunarea Națională, parlamentele provinciale, consiliile municipale și, numai la Viena, consiliile departamentale.

În sfera de competență a unităților administrative, garantată de Constituția federală, acestea nu sunt obligate să preia nicio direcție din partea statului. Activitatea lor este totuși supusă unui sistem de supraveghere a autorităților municipale.

Statul federal și provinciile pot delega anumite sarcini municipalităților prin legi federale sau provinciale. Aceasta se numește sfera de competență delegată. În îndeplinirea acestor sarcini, municipalitățile își coordonează activitățile cu administrația de la nivelul statului respectiv provinciei

Conform Constituției federale austriece (articolul 117, paragraful 1), există „organisme obligatorii” care îndeplinesc sarcini la nivel municipal.

Consiliile municipale sunt organe generale de reprezentare alese de cetățenii unei municipalități. Reglementările detaliate privind alegerile pentru consilieri sunt stabilite în codurile municipale pentru fiecare provincie.

Executivul (senatul orașului) este ales de membrii consiliului municipal și este denumit, în mod colocvial, „guvernul municipal”. Are un rol pre-consultativ, ajutând sau participând la creionarea unor decizii ulterioare adoptate de consiliul municipal; poate avea și puteri decizionale limitate.

Primarul este ales de consiliul municipal sau, dacă constituția provincială prevede alegeri directe, de către toți cetățenii care au dreptul de a alege consiliul municipal. Cu toate acestea, primarul orașului Viena nu poate fi ales prin vot direct, deoarece el este și guvernator al provinciei federale Viena.

Biroul consiliului municipal (biroul consiliului local, administrația orașului) - este organismul responsabil de desfășurarea activității municipalității. Este subordonat primarului și consiliului municipal.

În cazul Vienei³ putem vorbi despre administrația federală, mai exact Guvernul federal care este alcătuit din cancelar federal, vice-cancelar și alți miniștri federali⁴.

II. Belgia

Pe lângă cele trei regiuni și trei comunități culturale, Belgia este împărțită în 10 provincii și 589 de municipalități. Guvernele provinciale sunt unitate cu rol administrativ dar cu puteri decizionale limitate. Un guvernator numit de rege prezidează fiecare provincie.

³ The Organisation of the Vienna City Administration (wien.gv.at);

⁴ <https://www.wien.gv.at/english/administration/organisation/pdf/administration.pdf>;

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

Fiecare guvernator este sprijinit de un Consiliu provincial ales de 47-84 de membri (în funcție de mărimea provinciei)⁵.

Guvernele municipale, pe de altă parte, sunt entități politice puternice, cu puteri semnificative și cu o istorie a independenței care datează din epoca medievală. Mulți oameni politici își construiesc notorietatea în primul rând la nivelul activității municipale; și de multe ori au/ își mențin un dublu-rol - în calitate de primari sau *aldermani* (în orașul lor natal) dobândind, în plus, poziții politice federale și regionale.

În Belgia, consiliul comunal reprezintă adunarea legislativă la nivel de comună. Ea este compusă din consilieri, primari și *aldermeni*, aleși direct de cetățeni în timpul alegerilor municipale. Primarul și aldermenii formează organul executiv al comunei, numit Colegiul primarilor și aldermenilor (în Bruxelles⁶ și Flandra) sau Colegiul comunal (în Valonia). Legea Electorală Comunală, modificată de Ordonanța din 15 decembrie 2017 de modificare a Codului Electoral Comunitar de la Bruxelles și ordonanța din 12 iulie 2012 de organizare a votului electronic pentru alegerile municipale⁷

Administrația orașului Bruxelles este organizată în departamente. Organizarea departamentelor administrative ale orașului face o distincție între: serviciile interne (departamentele de structură) și serviciile externe către populație (departamentele de producție).

În Belgia, consiliul comunal reprezintă adunarea legislativă de la nivel de comună. Ea este compusă din consilieri și primar, aleși direct de către cetățeni în cadrul alegerilor municipale. Primarul și consilierii formează organul executiv al comunei.

Începând cu 1 ianuarie 2002, Regiunile sunt competente să adopte aproape toate regulile de organizare a instituțiilor locale din aria de competență. Această evoluție face parte din logica federalismului belgian. Prin urmare, procedurile de funcționare ale unui consiliu municipal pot fi diferite de la o regiune la alta⁸.

III. Bulgaria

Teritoriul Republicii Bulgaria este împărțit în municipalități și regiuni. Conform art 2 din Actul de Administrație Locală^[7] (2) Primăriile și districtele sunt unități administrative și

⁵ 168071a308 (coe.int).

⁶ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&table_name=loi&cn=1988062435.

⁷ <https://verkiezingen2018.brussels/sites/default/files/2018-01/Brussels%20gemeentelijk%20kieswetboek.pdf>;

⁸ <https://www.bruxelles.be/reglements-communaux>;

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

teritoriale componente ale municipalităților. Acestea vor fi create cu astfel de termeni de referință și pentru îndeplinirea funcțiilor prevăzute de lege sau de o hotărâre a Consiliului Municipal competent. (3) În cadrul municipiilor se aleg consiliile municipale și primarii. (4) În districte vor fi aleși primari și consilii districtuale.

Articolul 21 Consiliul municipal: 4. alege și delegă viceprimarii, la recomandarea primarului;

Articolul 39 (1) La propunerea primarului, Consiliul Municipal alege unul sau mai mulți viceprimari prin vot secret. (2) În cazul în care, după ce a doua propunere a primarului, Consiliul municipal nu va alege viceprimarii, la următoarea moțiune a primarului, acești candidați vor fi considerați aleși dacă primesc mai mult de jumătate plus unu din voturile exprimate de consilieri. (3) În cazul în care mandatul primarului este reziliat înainte de termen sau în caz de incapacitate permanentă a primarului pentru mai mult de o lună și dacă nu există viceprimar la acel moment, consilierii vor numi și vor alege un viceprimar.

Articolul 41 (1) Persoanele care au cel puțin studii medii secundare pot fi alese primari și viceprimari. În această calitate nu vor deține funcții în organele de conducere ale partidelor politice și nici nu desfășoară o activitate comercială în sensul Legii societăților comerciale (pe durata mandatului lor).

Art. 42 (2) În cazul încetării mandatului primarului înainte de termen, funcțiile sale pentru perioada de desfășurare a alegerilor sunt preluate de un viceprimar, la decizia Consiliului municipal.

IV. Estonia

Consiliul Local din Tallinn este un organism reprezentativ - o unitate guvernamentală locală - aleasă de rezidenții cu drept de vot în baza Legii electorale privind alegerea Consiliului Local⁹.

Guvernul orașului reprezintă organul executiv al administrației locale. Acesta își îndeplinește sarcinile care îi sunt atribuite prin: elaborarea legislației, activitatea economică, siguranța publică și implicarea locuitorilor. Guvernul orașului Tallinn este alcătuit dintr-un total de șapte membri: primarul și șase viceprimari, votați de consiliul local.

Activitatea organizatorică și tehnică a orașului Tallinn este asigurată de Oficiul orașului. Șeful Oficiului orașului este secretarul orașului, care este numit de primarul din Tallinn.

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/511072016012/consolide>.

V. Finlanda

Finlanda este împărțit în municipalități în care autogovernarea locală este garantată în Constituție, în conformitate cu Legea autogovernării locale.

Consiliul local ales de către cetățeni își exercită puterea de luare a deciziilor în cadrul municipiului. Dispozițiile privind consiliile locale și referendumurile și dreptul locuitorilor de a participa și a influența în mod indirect administrația municipalității sunt reglementate de lege.

Municipalitățile au un consiliu local, care este responsabil de activitățile și finanțele municipiului și care exercită puterea de decizie a municipalității.

Consiliul local poate înlătura primarul și viceprimarul înainte de încheierea mandatului, dacă nu se bucură de încrederea consiliului local:

Secțiunea 45 – Viceprimarii din Legea privind guvernarea locală (410/2015).

(1) În plus față de un primar, o municipalitate poate avea viceprimari. Un viceprimar este un funcționar a cărui eligibilitate pentru alegere și termen se supun dispozițiilor secțiunii 44 (2-3) privind primarii.

(2) Atribuțiile viceprimarului se stabilesc în regulamentele administrative ale municipiului.

VI. Franța

În Franța, un primar este președintele consiliului municipal, care organizează lucrările și deliberează asupra problemelor municipale. Primarul are, de asemenea, competențe semnificative și responsabilități proprii, cum ar fi responsabilitatea pentru activitățile poliției municipale și pentru conducerea personalului municipal.

Primarul este și reprezentantul statului în comună. Ca atare, primarul este ofițer civil al statului și ofițer de poliție¹⁰. Mandatul primarului este de șase ani.

În fiecare comună există un primar și unul sau mai mulți viceprimari aleși dintre membrii consiliului municipal. Consiliul municipal stabilește numărul de viceprimari pentru primar fără ca acest număr să depășească 30% din personalul juridic al consiliului municipal.
- Articolul 2122-2 din Legea 96-142/1996 privind Codul general al colectivităților teritoriale¹¹.

¹⁰ Secrétariat général (collectivites-locales.gouv.fr).

¹¹<https://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006070633&idArticle=LEGIARTI000006389910&dateTexte=20141108>.

Art. 2122-4 - Consiliul municipal alege primarul și adjuncții primarului dintre membrii săi, prin vot secret.

Când primarul își retrace atribuțiile acordate unui viceprimar, adunarea deliberativă trebuie să decidă dacă îl va menține în funcție. Dacă consiliul decide în favoarea menținerii viceprimarului lipsit de atribuții, acestea pot fi încredințate de primar unuia sau mai multor viceprimari sau consilieri municipali. Dacă consiliul decide împotriva menținerii unui viceprimar în funcție, funcția acestuia devine vacantă și Consiliul poate proceda apoi cu alegerea unui nou viceprimar¹².

În Franța există o organizare la nivel regional și una la nivel intermediar - departamental. Membrii consiliului departamental și regional sunt aleși prin sufragiu direct. Președinții și vicepreședinții sunt aleși de către consiliul regional/departamental.

VII. Germania

În Germania primarii sunt aleși în mod direct (de către electori și nu de consiliile municipale). Un oraș /Großstadt este oficial definit ca fiind o unitate administrativă cu o populație mai mare de 100.000 de locuitori. Începând cu anul 2013, pe teritoriul Germaniei există 76 de astfel de unități administrativ-teritoriale. Doar patru orașe - Berlin, Hamburg, München (München) și Köln (Köln) - sunt Millionenstädte, adică au o populație de peste un milion de locuitori. Nouă orașe au o populație de peste 500.000 de locuitori. Mandatele primarilor variază între cinci și nouă ani, în funcție de land și reglementările specifice acestora. Fiecare consiliu municipal este condus de un primar ales, cunoscut sub numele de Bürgermeister - sau Oberbürgermeister (primar) în majoritatea orașelor mai mari.

Responsabilitatea municipalităților revine exclusiv landurilor în cadrul repartizării competențelor între Federație și Länder. Consecința acestui fapt este că fiecare are propria lege a administrației locale și propriul guvern al landului - sistemele instituționale diferă semnificativ de la un land la un altul. Acest lucru nu numai că face mai dificilă o prezentare generală a sistemelor, ci poate duce și la neînțelegeri, deoarece termeni identici se pot referi uneori la funcții foarte diferite.

În toate cele 16 landuri - cu o excepție - există unde este reglementată organizarea și funcționarea „*guvernului local municipal*” – consiliul municipal (în general, ales pe o perioadă de cinci ani, deși aceasta poate varia între patru și șase ani).

Fiecare consiliu este condus de un primar ales direct, Bürgermeister-ul, care conduce atât consiliul, cât și administrația. Mandatul primarului poate varia de la patru la nouă ani. În landul Hessen se folosește sistemul *magistrat / Magistratsverfassung*, în care primarul

¹² BAT-Guide_du_maire_2020.pdf (cohesion-territoires.gouv.fr).

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

prezidează un executiv ai cărui membri (magistrații) sunt numiți de consiliul municipal. Responsabilitățile comune ale acestui nivel includ planificarea, gestionarea apei, bunăstarea socială și construirea și întreținerea școlilor. Unele consilii se implică, de asemenea, în activități culturale, de dezvoltare economică și alte politici de dezvoltare locală, în funcție de land.

La un alt palier al administrației, există 300 de unități locale cunoscute sub numele de Kreise (districte). Acestea sunt supravegheate de un consiliu raional, cu un mandat care variază între unu și patru ani, din nou, conform reglementărilor landului. În afară de funcția legislativă a consiliului său, administrația (Landratsamt) este condusă de un președinte de district (Landrat), care este numit de consiliu sau ales direct pentru un mandat de cinci până la opt ani.

Constituțiile guvernului local în vigoare în Republica Federală Germania pot fi plasate în cele patru tipuri de bază: Constituția Magistratului, Constituția primarului, Constituția consiliului german și Constituția consiliului sud-german.

Art 74 alin. (1) Oficiul *Bürgeramt* este compus din primarul *Bürgeramt* și consilierii *Bürgeramt* (Bezirksstadträte), dintre care unul este ales simultan viceprimar. Reprezentanții consiliului vor fi nominalizați de către grupurile parlamentare în funcție de ponderea lor relativă în Adunarea *Bürgeramt*, care va fi calculată folosind formula d'Hondt (bazat pe cea mai mare medie rezultată din alegeri). Indiferent de componența generală a biroului *Bürgeramt*, nominalizările comune ale mai multor grupuri parlamentare pentru alegerea primarului *Bürgeramt* sunt considerate nominalizări ale unui grup parlamentar.

VIII. Grecia

Constituția Republicii Elene din 1975, revizuită în 2001 și în 2008 (în principal articolele 101 și 102), stabilește baza instituțională pentru administrația locală: Administrația statului este organizată în conformitate cu principiul descentralizării.

Guvernul local din Grecia a avut întotdeauna două niveluri. În ultimii ani, structura organizatorică a fost reformată în scopul creșterii eficacității, eficienței, responsabilității și transparenței atât în funcționarea acesteia, cât și în furnizarea de servicii cetățenilor.

Valabilă de la 1 ianuarie 2011, diviziunea administrativă actuală a Greciei a fost formată pe baza programului *Kallikrates*. Autoritățile locale de la primul și al doilea nivel au fost regrupate în unități geografice mai mari, prin fuzionarea municipalităților, comunităților și administrațiilor prefecturale, rezultând divizarea țării în șapte autorități descentralizate de administrare, treisprezece regiuni de tip autorități și 325 de municipalități (autorități locale de prim nivel)¹³

¹³ https://www.eetaa.gr/en_pages/Structure_and_operation_Greece_2012.pdf.

Primarul este responsabil de apărarea intereselor locale, de acțiunile de dezvoltare locală, de asigurarea unității societății locale, de punerea în aplicare a deciziilor consiliului municipal și de numirea viceprimarilor. Viceprimarii, numiți de primar, sunt consilieri ai partidului majoritar (provenind din acesta). Aceștia asistă primarul¹⁴ în exercitarea competențelor sectoriale și teritoriale definite și atribuite acestora la decizia sa. Numărul de viceprimari depinde de populația municipală și de numărul unităților municipale; mandatul lor nu poate fi mai scurt de doi ani și jumătate. Viceprimarii comunităților municipale din granițele teritoriale ale unei insule au competente pe scară largă.

IX. Italia

Primarii îndeplinesc un rol central în viața națională italiană și reprezintă o trăsătură stabilită a sistemului politic. Mai mult de 8.000 de comune sunt conduse de un primar (*sindaco*) și un consiliu ales (*consiglio comunale*) cu un număr de 15-60 de membri. Sarcinile municipalității pentru serviciile de competență statală sunt exercitate de primar ca funcționar al Guvernului, în conformitate cu articolul 54.

Decretul legislativ 18 august 2000, nr. 267 „Textul consolidat al legilor privind organizarea autorităților locale.”¹⁵

Art 46, alin 2. Primarul și președintele provinciei desemnează membrii *juntei*, inclusiv viceprimarul și vicepreședintele, și anunță consiliul în prima sesiune după alegeri. Art. 53 menționează că viceprimarul și vicepreședintele preiau atribuțiile primarului și președintelui în caz de forță majoră. Viceprimarul și vicepreședintele înlocuiesc primarul și președintele provinciei în caz de absență sau de incapacitate temporară.

X. Luxemburg

Dreptul la autogovernarea locală este consacrat în Constituție (articolul 107), municipalitățile fiind considerate entități juridice care își gestionează propriile organisme, patrimoniu și interese. Municipalitățile au competențe administrative generale, pentru toate problemele legate de interesele locale. Competențele municipale sunt împărțite în obligatorii și opționale. Primarii reprezintă atât statul, cât și municipalitățile.

¹⁴ Structure and operation Greece_E_FINAL (eetaa.gr).

¹⁵http://server6.antherica.com/compublicaportal2011/binary_files/library/decreto_267_2000.11_9617_1.pdf.

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

Consiliul primarului/ *aldermenului* este organul responsabil cu administrarea zilnică a municipalității. Acesta nu exercită doar funcții pur municipale, ci și, în unele cazuri, funcționează ca un organ al guvernului central. Ca atare, colegiul *aldermen* este responsabil, pe teritoriul municipalității, pentru aplicarea legii și reglementările poliției sub supravegherea comisarului districtual.

Atât primarul cât și adjuncții acestuia sunt aleși din rândul consilierilor municipali, de către aceștia.

În calitate de organ al puterii municipale, consiliul primarului și *aldermenului* este responsabil, printre altele, pentru publicarea și punerea în aplicare a deciziilor consiliului municipal, administrarea proprietății municipiului, poliția rurală, gestionarea lucrărilor municipale etc. De asemenea, adjuncții primarului sunt aleși de către consiliul municipal.

Codul municipal cuprinde toate dispozițiile legale și de reglementare în vigoare privind administrarea municipală¹⁶.

XI. Polonia

În prezent, Polonia este împărțită în 16 provincii cunoscute ca voievodate. Autoritatea administrativă de la nivelul voievodatului este împărțită între un guvernator desemnat de guvernul central, numit voievod, o adunare aleasă numită *sejmik* și un consiliu executiv (*zarząd województwa*) ales de această adunare. Liderul executivului respectiv este numit *marszałek*. Voievodul are, ca înlocuitor legal, unul sau doi voievozi adjuncți, desemnați de premier la recomandarea voievodului¹⁷, așa cum apare în Legea Constituțională din 2 aprilie 1997¹⁸

Județele au un consiliu ales, care formează un comitet executiv (*zarząd powiatu*) condus de staroste. În județe, funcțiile acestor instituții sunt îndeplinite de consiliul local al orașului și de primarul ales în mod direct și viceprimarii aleși de către consiliul local.

XII. Slovacia

În temeiul Legii nr. 369/1990 a Consiliului Național Slovac, un sistem care combină administrația publică locală cu autogovernarea a înlocuit sistemul autorităților administrative existent anterior. În conformitate cu legislația în vigoare, administrația locală este constituită în municipalități care sunt entități teritoriale și juridice.

¹⁶ <http://data.legilux.public.lu/file/eli-etat-leg-code-communal-20170101-fr-pdf.pdf>.

¹⁷ http://www.ccmariesme.cat/ARXIU/2008/SRE/SRE/GLOCAL/glocal_text_final_Poland.pdf.

¹⁸ <http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=7539>.

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

Autoritățile administrației publice locale sunt alese direct de către populația locală. În calitate de înalt ofițer executiv, primarul citează și conduce sesiunile organelor de reprezentare locală, reprezintă biroul și municipalitatea și hotărăște asupra tuturor problemelor administrației locale, cu excepția celor care, conform legii, sunt stabilite de consiliul municipal.

În municipiile mari, biroul municipal poate fi condus de un responsabil numit de consiliul municipal, la recomandarea primarului și ulterior în coordonarea acestuia. Fiecare municipalitate are un auditor-șef, ales de consiliul municipal la recomandarea primarului. Auditorul-șef supraveghează finanțele locale, conturile, gestionarea proprietăților și activelor locale și rapoartele privind bugetul și conturile finale.

Primarul poate convoca reuniuni ale consiliului atunci când este necesar, dar cel puțin o dată pe lună. În cazul în care¹⁹ consiliul municipal alege un vice-primar, acesta este un membru al consiliului.

XIII. Suedia

Autogovernarea locală este o tradiție îndelungată în Suedia și are o importanță constituțională fundamentală. Principiul autonomiei locale a fost consacrat în Constituție ca parte integrantă a guvernării democratice din Suedia. Alegerea primarului și a vice-primarului se face indirect, de către consiliul municipal, conform Legii guvernării locale.

Orice persoană împuternicită să voteze alegerea membrilor adunării municipale și a supleanților lor într-o municipalitate din cadrul consiliului județean în cauză are dreptul de a vota alegerea membrilor adunării consiliului județean și a supleanților acestora.

Adunarea consiliului județean decide câți membri trebuie să aibă adunarea. Numărul este impar și nu mai mic de 31 în municipiile cu 12.000 de locuitori și 71 în zonele cu mai mult de 200.000 de rezidenți cu drept de vot.

Adunarea alege un președinte și unul sau mai mulți vicepreședinți din rândul membrilor săi. Adunarea decide durata acestor mandate²⁰.

Adunarea va emite dispoziții cu privire la responsabilul cu atribuțiile președintelui atunci când atât acesta, cât și vicepreședinții sunt indisponibili²¹.

¹⁹ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UNTC/UNPAN013811.pdf>.

²⁰ <https://www.government.se/49b736/contentassets/9577b5121e2f4984ac65ef97ee79f012/the-swedish-local-government-act>.

²¹ <https://www.government.se/49b736/contentassets/9577b5121e2f4984ac65ef97ee79f012/the-swedish-local-government-act>.

XIV. Spania

Consiliul municipal reprezintă organul de conducere al municipiului, fiind alcătuit dintr-un primar, viceprimari și o adunare plenară de consilieri²².

Legea 40/2015 din 1 octombrie privind regimul juridic al sectorului public²³ reglementează în materie.

Art. 20, alin 1 din Legea privind bazele regimului legal prevede că: Organizația municipală răspunde următoarelor reguli: a) Primarul, viceprimarii și plenul sunt prezenți în toate primăriile.

Art 21, alin 2. Primarul are, de asemenea, sarcina numirii viceprimarului din rândul consilierilor.

Art 23, alin 3. Viceprimarul înlocuiește primarul în absența acestuia, numit în mod liber din rândul membrilor consiliului administrației locale și, în cazul în care acesta din urmă nu există, dintre consilieri.

Alin. 4 Primarul poate delega exercitarea anumitor atribuții între membrii consiliului administrației locale și, acolo unde nu există, viceprimarului, fără a aduce atingere delegațiilor speciale care pot fi îndeplinite pentru sarcini specifice în favoarea oricărui consilier.

XV. Ungaria

Funcția principală a viceprimarului este de suplinire și de susținerea a activității primarului. Conform prevederilor legale, este obligatorie alegerea unui viceprimar și a unui vicepreședinte al Adunării Generale, dar este posibilă și alegerea mai multor viceprimari. Regula este ca un viceprimar să fie ales dintre membrii corpului de reprezentanți. Începând cu anul 2010, este posibilă și alegerea unui viceprimar care nu este membru al corpului de reprezentanți. Statutul juridic al unui viceprimar ales în acest mod este unic: el nu poate înlocui primarul în funcția de președinte al corpului de reprezentanți, dar poate participa la ședințele organismului de reprezentare având drept de consultare²⁴.

²²<http://www.juntaelectoralcentral.es/cs/jec/loreq/contenido?packedargs=idContenido=424157&letra=E>

²³<https://www.boe.es/buscar/pdf/2015/BOE-A-2015-10566-consolidado.pdf>.

²⁴http://www.manorka.net/uploads/images/Kiadv%C3%A1nyok/Local%20Governments_boritoval.pdf.

Sebastian I. Burduja
Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

În ceea ce privește activitățile de administrare publică, primarul decide în cazurile care aparțin sferei sale de competențe. Acesta își poate transfera competențele viceprimarului, notarului municipal sau administratorului biroului municipal.

Inițiatori,
Sebastian-Ioan BURDUJA - Deputat PNL
Olivia-Diana MORAR - Deputat PNL

